

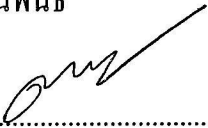
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง
อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

วนิดา รุ่งไธจีน

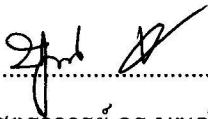
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการเมืองการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สิงหาคม 2561
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

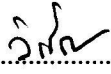
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ วนิดา รุ่งโยธิน ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญอริ ยีหมะ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ต้นศิริกงคณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โปธิสว่าง)

คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการเมืองการปกครอง ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ว่าที่เรือตรี ดร.เอกวิทย์ มณีชร)

วันที่...17... เดือน...สิงหาคม... พ.ศ. 2561.....

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปด้วยความเรียบร้อยที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ปรีกษา ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี จากรองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิสว่าง อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ทำให้งานวิจัยนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี และ พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นความกตัญญูตเวทิตาแด่บุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ผู้วิจัยเป็นผู้ที่มีการศึกษาและประสบผลสำเร็จมาตราบจนทุกวันนี้

วนิดา รุ่งโยธิน

59910289: สาขาวิชา: การเมืองการปกครอง; ร.ม. (การเมืองการปกครอง)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ การพัฒนาชุมชน/ เทศบาลตำบลบ้านบึง/ ชลบุรี/ ประชาชน

วนิดา รุ่งโยธิน: การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (PARTICIPATIONS OF PEOPLE IN A COMMUNITY DEVELOPMENT OF BANBUENG DISTRICT MUNICIPALITY, BANBUENG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE.) คณะกรรมการการควบคุมงานนิพนธ์: ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, ร.ด. , 72 หน้า. ปี พ.ศ. 2560

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 383 คน ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม และทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเมินผล มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ด้านรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชน ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มต่างในชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

59910289: MAJOR: POLITICS AND GOVERNMENT; M.Pol.Sc. (POLITICS AND GOVERNMENT)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ DEVELOPMENT OF COMMUNITIES/ BANBUENG SUBDISTRICT/ CHONBURI PROVINCE/ PEOPLE

VANIDA RUNGYOTIN : PARTICIPATIONS OF PEOPLE IN A COMMUNITY DEVELOPMENT OF BANBUENG DISTRICT MUNICIPALITY, BANBUENG DISTRICT, CHONBURI PROVINCE. ADVISOR: PAITHOON BHOTHISAWANG, Ph.D., 72 P. 2017

Studying "Public Participation in Community Development of Ban Bueng District Municipality, Banbueng District, ChonBuri Province" is quantitative research The purpose To study the level of community participation in community development of Ban Bueng District . and to compare public participation in community development of Ban Bueng District . Classified by personal factors 83 samples were used in the study. The tools used to collect data were questionnaires and analyzed using computer program. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypotheses were tested by t-test and One-way ANOVA test to compare the average of the variable. The level of statistical significance. 05 and test different pairs with LSD.

The results of the study revealed that: Community Participation Level in Community Development of Ban Bueng District . The overall level is very high. On the other hand, it was found that the highest mean is the evaluation. The score was at a high level, followed by decision making the score is very high. Benefit the score was moderate and the lowest mean is the operating field. The scores were moderate, respectively. Comparison results Public Participation in Community Development of Ban Bueng District Municipality, Banbueng District, Chon Buri Province. Classified by personal factors by testing the hypothesis It was found that people in Ban Bueng municipality with age and gender , marital status, education income per month Membership in the community And how long do they live in the community Influence Participation in community development.different Statistically significant at the .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตงานวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน.....	17
บริบททั่วไปเกี่ยวกับตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	24
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	26
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	27
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	28
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	29
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล.....	29

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	31
ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน.....	35
ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน.....	42
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผล.....	53
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก.....	67
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	72

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ..... 32
4-2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงอายุ..... 32
4-3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ..... 33
4-4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา..... 33
4-5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน..... 34
4-6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม..... 34
4-7	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน..... 35
4-8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม..... 35
4-9	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี..... 36
4-10	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี..... 38
4-11	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี..... 39
4-12	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีด้านประเมินผล..... 41
4-13	การทดสอบความแตกต่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลตำบลบ้านบึง..... 43
4-14	การทดสอบความแตกต่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลตำบลบ้านบึง..... 43
4-15	เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่อายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง..... 43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4-16 การทดสอบความแตกต่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	44
4-17 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	45
4-18 การทดสอบความแตกต่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	46
4-19 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	46
4-20 การทดสอบความแตกต่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	48
4-21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	48
4-22 การทดสอบความแตกต่างสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	49
4-23 การทดสอบความแตกต่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	50
4-24 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง.....	50
4-25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย.....	51

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	26

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญ การมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคล ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกชั้นตอนของโครงการพัฒนา การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนาเข้ามามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร(เจลิยว บุรีภักดี และคณะ, 2545) นอกจากนี้ สมทรง รัชย์เผ่า และสรงศ์ภักดิ์ ดวงคำสวัสดิ์ (2540) ได้เน้นให้เห็นว่าการที่จะพัฒนาหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ได้ยั่งยืนนั้น จะต้องช่วยให้ประชาชนและชุมชนมีศักยภาพ และสามารถที่จะดำเนินการพัฒนา และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของชุมชนได้ด้วยตนเอง ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงาน เพื่อจะช่วยให้ชุมชนได้พัฒนาในเรื่องต่าง ๆ คือ จะช่วยให้แผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม กับความสนใจ ความต้องการ และค่านิยมของประชาชน หรือชุมชน จะได้แนวคิดใหม่ ๆ และภูมิปัญญาของชุมชนมาช่วยแก้ปัญหา อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้เกิดการไว้วางใจ และสนับสนุนในการดำเนินงาน ช่วยให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหา หรือให้ความสนใจปัญหา และพัฒนาความสามารถที่จะนำไปสู่การรับผิดชอบในการดำเนินงานด้วยตนเอง ชุมชนเป็นสถานที่รวมของกลุ่มประชาชนที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถกลมเกลียวให้คนในชุมชนมีความเชื่อ อุดมการณ์และยึดถือในจริยธรรมอย่างเดียวกัน คนในชุมชนจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และมีเอกลักษณ์ของตนเองปัญหาและความต้องการของชุมชนนั้นเป็นผลผลิตของวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจและสภาพของสิ่งแวดล้อมของชุมชนเอง ในขณะที่วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนกำลังมีการเปลี่ยนแปลง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนก็มีแนวโน้มที่จะแตกต่างจากเดิมไป ในชุมชนแบบดั้งเดิมที่ไม่มีการติดต่อกลับภายนอกมากนัก ความต้องการของชุมชนมักจะปรากฏออกในรูปของการเน้นหนักในเรื่องการบริโภคนอก แต่ในชุมชนที่ทันสมัยและมีการติดต่อกับสังคมภายนอกตลอดเวลานั้น ความต้องการของชุมชนจะมีลักษณะเด่นในเรื่องการพัฒนา

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการพัฒนาชุมชนจากยึดถือแนวความคิด ความต้องการของชุมชนเป็นแนวทางในการดำเนินงาน แต่มีข้อแม้ว่าความต้องการของชุมชนนั้นจะต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขบางประการ นั่นคือ แนวความคิดนี้จะต้องมีความยืดหยุ่น และเคลื่อนไหว ปรับตัวให้เข้ากับ

สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปด้วย เงื่อนไขประการแรกที่ต้องพิจารณาอย่างยิ่งก็คือ ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนอาจมิใช่เป็นแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับการคัดเลือกเป้าหมายของการพัฒนาชุมชนก็ได้ และในทำนองเดียวกัน ความต้องการที่แท้จริงของชุมชนอาจจะไม่เหมือนกับความต้องการที่แท้จริงของประเทศชาติ (พัฒน์ บุญรัตพันธ์, 2549, หน้า 7)

ในปัจจุบันการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ มีความสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ เนื่องจากปัญหาในปัจจุบันของสังคมไทย ปัญหาที่หมู่บ้านชนบทประสบกันอยู่ทั่วไปก็คือปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีความยากจน เนื่องจากขาดแคลนความรู้ งานพัฒนาชุมชนเป็นงานที่ดำเนินการแก้ไข ปัญหาสังคมเศรษฐกิจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น มุ่งเน้นให้รัฐ และหน่วยงานราชการ ผู้นำทางสังคมลงไปทำงานในชุมชน เพื่อลดช่องว่างระหว่างประชาชนในเมืองและชนบท การพัฒนาชุมชนจึงเป็นวิธีการหนึ่งซึ่งจะนำมาซึ่งความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และความมั่นคงของคนในชาติ และสังคมไทยในยุคปัจจุบันนี้ประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายต่างก็พยายามมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับอารยประเทศที่เจริญแล้ว และเนื่องจากประเทศที่กำลังพัฒนามักจะมีลักษณะเป็นชุมชนชนบทเสียส่วนใหญ่ โครงการพัฒนาชนบทจึงได้กลายเป็นมาตรการที่สำคัญยิ่ง ที่จะขจัดความเหลื่อมล้ำระหว่างความเจริญในเมืองและความล้าหลังของชุมชนชนบท ขบวนการพัฒนาชุมชน นับได้ว่ามีส่วนช่วยอย่างสำคัญที่ก่อให้เกิดพลัง และความมั่นคงในสังคมชนบทที่มีลักษณะล้าหลังในด้านความเจริญ โดยทั่ว ๆ ไปแล้วการพัฒนาชุมชนหมายถึง การร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน หนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมีแบบแผน และไปในทิศทางที่ดีกว่าเดิม แต่โดยสาระสำคัญแล้วการพัฒนาชุมชนมีรากฐานอันมั่นคงมาจากอุดมการณ์ปรัชญาและแนวความคิดทางสังคมที่ลึกซึ้ง อันเป็นเอกลักษณ์ของวิชานี้โดยเฉพาะ หลักปรัชญาที่เด่นชัดก็คือ ประการแรกทัศนะต่อมนุษย์ในงานสร้างสรรค์ที่เชื่อว่า ทุกคนมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพสูงขึ้นได้ถ้าได้เรียนรู้และมีโอกาส ประการที่สอง การพัฒนาชุมชนก็คือความศรัทธาในเรื่องความยุติธรรมของสังคมและการมุ่งขจัดความขัดแย้งและความเหลื่อมล้ำต่ำสูงที่เห็นได้ชัดในหมู่ประชาชนนั้น เป็นเรื่องที่อารายชนพึงยึดมั่น ประการสุดท้าย ความไม่รู้จักความดีดิ่งและการใช้กำลังบังคับ เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและจะต้องขจัดด้วยวิธีการให้การศึกษา ส่วนแนวความคิดประการสำคัญ ๆ ของการพัฒนาชุมชนก็ได้แก่การร่วมมือระหว่างรัฐและชุมชน การช่วยเหลือตนเอง ความคิดริเริ่มของชุมชน

ความสมดุลในการพัฒนา และความต้องการของชุมชน ซึ่งเมื่อผสานปรัชญาและแนวความคิดเข้าด้วยกันแล้ว ก็จะเป็นอุดมการณ์พัฒนาชุมชนที่ยึดหลักว่า สร้างพลังชุมชนและใช้พลังชุมชนในการพัฒนาชุมชน จากปรัชญาแนวความคิดและอุดมการณ์ดังกล่าว ความสำคัญของ

กระบวนการพัฒนาชุมชนต่อการพัฒนาประเทศ จึงมีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะที่เกี่ยวข้องกันโดยตรง คือ การพัฒนาการเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคมและการพัฒนาทางการเมือง และเนื่องจากการพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องของการพัฒนาในระดับท้องถิ่น ผลของการพัฒนาในทั้ง 3 ลักษณะ จึงเท่ากับเป็นการเตรียมพื้นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะ (พัฒน์ บุญรัตพันธุ์, 2549, หน้า 1)

การพัฒนาที่ได้ผลดีที่สุดและถาวรที่สุดนั้น ควรจะเกิดขึ้นจากพลังและขีดความสามารถของชุมชนที่ได้ผนึกกำลังกันขึ้นมา ผสมผสานกับการสนับสนุนจากพลังของการปกครองแห่งรัฐ การที่จะให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียวนั้น นอกจากยากที่จะประสบความสำเร็จ และผลงานที่ไม่มั่นคงถาวรแล้ว ยังอาจนำไปสู่การขยายช่องว่างและความขัดแย้งระหว่างพลังทั้งสองฝ่ายสังคมใดที่ปล่อยให้ชุมชนพัฒนาไปตามธรรมชาติด้วยความสามารถของชุมชนเอง สังคมนั้นก็มีแต่จะถอยหลังและนอกจากนั้นยังแถมให้เห็นถึงความไร้สมรรถภาพของรัฐบาลด้วย ในทางกลับกัน ถ้าหากสังคมใดรัฐเป็นผู้ทำให้ประชาชนฝ่ายเดียว การพัฒนาจะเป็นไปอย่างเชื่องช้า และยังเป็น การเสริมสร้างทรศนะแบบคอยให้ผู้อื่นมาช่วยเหลือตลอดเวลาในหมู่ประชาชน ผลซึ่งตามมา ก็จะมีการพัฒนาแต่ทางด้านรูปธรรม แต่ทางด้านตัวคนหรือนามธรรมนั้น จะไม่ได้รับการพัฒนาเลย ความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาชุมชนนี้ จึงประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสนับสนุนของรัฐ (พัฒน์ บุญรัตพันธุ์, 2549, หน้า 3)

อำเภอบ้านบึงเป็นเมืองที่มีประชากรส่วนใหญ่ทำอาชีพเกษตรกรรมและโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งมีประชากรจากต่างจังหวัดเข้ามาทำงานจำนวนมาก และบ้านเรือนของชาวบ้านก็อยู่ห่างไกล ซึ่งเป็นชุมชนเล็กบ้างใหญ่บ้าง จะมีหนาแน่นก็เพียงแค่นี้เป็นเทศบาล และในภาวะปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง แม้จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าแต่ก็มีผลกระทบทำให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อันเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับประชาชนในการดำรงชีวิตอย่างปกติสุขในสังคม นอกจากนี้ภายในชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง ยังพบปัญหาในการพัฒนาชุมชน เช่น ในด้านสาธารณสุข โภค ด้านสาธารณสุข แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภค บริโภคในชุมชน และการป้องกันโรคต่าง ๆ จึงต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน และต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการช่วยกันแก้ไขปัญหาและพัฒนา ในปัจจุบันการประชุมประชาคมหมู่บ้าน จะมีกรรมการหมู่บ้านในการเป็นตัวแทนมาประชุม ส่วนใหญ่จะเป็นคนเดิม ๆ ซึ่งยังมีประชาชนบางกลุ่มในหมู่บ้านที่ไม่เคยเข้าร่วมการประชุม ซึ่งอาจอาศัยอยู่ห่างไกล และต้องทำงานไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเสนอปัญหา จึงทำให้ยังมีประชาชนบางกลุ่มที่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในพื้นที่ให้มีความคิดริเริ่ม ร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ การให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน ให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามเพศ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามอายุ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามสถานภาพสมรส
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระดับการศึกษา
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามรายได้ต่อเดือน
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน
7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปปรับใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านเวลา: ในครั้งนี้ทำการวิจัย และเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2561 ถึง เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2561

2. ขอบเขตด้านพื้นที่: พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา: การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง ตามลักษณะตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย

เพศ

อายุ

ระดับการศึกษา

สถานภาพสมรส

รายได้

การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในการตัดสินใจ ในการดำเนินงาน ในการรับผลประโยชน์ และการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

การพัฒนาชุมชน หมายถึง การพัฒนาชุมชน เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ชุมชนของตนเองมีความเจริญขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านสาธารณูปโภค เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ

การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ชุมชนของตนเองมีความเจริญขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งในด้านสาธารณูปโภค เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจปฏิบัติการในการพัฒนาชุมชนของประชาชน เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ หมายถึง การที่ประชาชนได้ร่วมกันออกแรงในการทำกิจกรรมโครงการ ร่วมสนับสนุนทรัพยากรเงินทอง หรือมีส่วนร่วมสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ทางวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคลในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตามผลการดำเนินงานในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนให้เป็นไปตามแผนงานและโครงการ มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนา ให้กิจกรรมการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ประสบความสำเร็จ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล แก่ชุมชนอย่างตรงประเด็นมากที่สุด

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

เพศ หมายถึง คุณลักษณะทางร่างกายของบุคคลที่ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 2 เพศ ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีหลักฐาน เอกสารซึ่งระบุ วัน เดือน ปีเกิด ซึ่งแบ่งเป็นช่วงอายุ ได้แก่ 18-25 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ 56 ปีขึ้นไป

สถานภาพสมรส หมายถึง หมายถึง ความผูกพันระหว่างชายกับหญิงในการเป็นสามีภรรยา ได้แก่ โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง และ แยกกันอยู่

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็นการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อนุปริญญา/ ปวส. ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

รายได้ หมายถึง จำนวนเงิน โดยประมาณของผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับในแต่ละเดือน ซึ่งแบ่งเป็นรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ได้แก่ ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001-15,000 บาท 15,001-20,000 บาท 20,001-25,000 บาท และ 25,001 บาท ขึ้นไป

การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนด้วยการเป็นสมาชิกกลุ่มมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายความรู้ในการพัฒนาชุมชนที่ประชาชนในชุมชนได้รับจากการฝึกอบรมและจากประสบการณ์ทำให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ และประโยชน์ของการพัฒนาชุมชน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
4. บริบททั่วไปเกี่ยวกับตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

คำว่า “การปกครองท้องถิ่น” มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “Local government” หรือ “รัฐบาลท้องถิ่น” นั้น พบว่ามีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้ให้นิยามที่มียุคคล้ายคลึงกัน อาทิ

Clarke (1957, p.1 อ้างถึงใน ประธาน คงฤทธิศึกษากร, 2535) มีทัศนะว่าการปกครองท้องถิ่น คือ หน่วยการปกครองที่ทำหน้าที่และมีความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้ยังคงจัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

Holloway (1959, p.398 อ้างถึงใน ประธาน คงฤทธิศึกษากร, 2535) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนหนึ่ง ๆ โดยมีการจัดตั้งองค์การขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในเขตพื้นที่นั้น ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตอำนาจบริหารงานคลัง การมีอำนาจในการวินิจฉัยตัดสินใจ และการมีสภาของท้องถิ่นเป็นองค์กรสำคัญขององค์การนี้

Robson (1953, p. 574 อ้างถึงใน ประธาน คงฤทธิศึกษากร, 2535) มองว่า การปกครองท้องถิ่น คือ หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้มีอำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มี

สิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) และมีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการปกครอง เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

Wit (1967, pp.101 – 103 อ้างถึงใน ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2535) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจ ไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน ด้วยเหตุนี้การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองซึ่งมีที่มาจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง และมีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

Mongtagu (1984, p.574 อ้างถึงใน ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2535) อธิบายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ลักษณะการปกครองที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกบุคคลให้เข้ามาทำหน้าที่บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอำนาจอิสระและความรับผิดชอบ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้ หน่วยการปกครองท้องถิ่นยังต้องอยู่ภายใต้บทบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2535, หน้า 11) เห็นว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง ระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์กรทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

ความสำคัญขององค์กรปกครองในระดับท้องถิ่น

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2559) การพัฒนาทางการเมืองให้มีความเป็นประชาธิปไตย (Democratization) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ทางการเมืองที่มั่นคงตั้งแต่ระดับรากหญ้า ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแสดงบทบาทในการเสริมสร้างระบอบการเมืองให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยแบบหยั่งรากลึกซึ้งได้ ทั้งนี้พบว่ามีเหตุผลที่สำคัญอย่างน้อย 3 ประการ กล่าวคือ

ประการแรก การวางรากฐานทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคง

จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง (Political socialization) ที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นเสมือนสถาบันการศึกษา เพื่ออบรม ฝึกฝน และกล่อมเกลาแก่ประชาชนให้เข้าใจถึงหลักและวิถีทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กระทั่งพบว่านักการเมืองในระดับชาติจำนวน

ไม่น้อยมักผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในระดับท้องถิ่นมาก่อน อันเป็นแบบฝึกหัดเบื้องต้นในการเรียนรู้ให้เข้าใจถึงการใช้อำนาจในการบริหารจัดการปกครองตนเอง ขณะเดียวกันประชาชนโดยทั่วไปก็ย่อมมีโอกาสได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมือง (Citizenship) มากขึ้น ดังถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยให้ฝังรากกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) เพื่อรองรับการสร้างสรรค์ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต่อไป

ประการที่สอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองต่อความต้องการเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ ๆ มีการปกครองตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการทำงานของส่วนกลาง ซึ่งเป็นการช่วยลดภาระของส่วนกลางในอีกด้านหนึ่งไปพร้อม ๆ กัน ทั้งนี้ความใกล้ชิดระหว่างผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนภายในเขตพื้นที่ย่อมมีมากกว่าตัวแทนจากส่วนกลางที่มาประจำอยู่ ซึ่งมักเกิดการสับเปลี่ยนหรือโยกย้ายอยู่บ่อยครั้ง กระทั่งส่งผลต่อการเกิดปัญหาเรื่องความต่อเนื่องของนโยบาย โดยเฉพาะการดำเนินนโยบาย หรือการปฏิบัติตามนโยบาย ต้องหยุดชะงัก นอกจากนี้การอาศัยความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการในบางคราวย่อมส่งผลต่อการสร้างความไว้วางใจในการบริหารจัดการภายในท้องถิ่น ตลอดจนการสร้างความเห็นพ้อง การระดมคิดในการแก้ไขปัญหา และความสมัคสมานสามัคคีแก่ประชามในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี เป็นต้น อีกทั้งโดยมากผู้นำท้องถิ่นย่อมตระหนักและเข้าใจปัญหาภายในท้องถิ่นได้ดีกว่าด้วย จึงส่งผลให้ความต้องการของประชาชนย่อมได้รับการตอบสนองได้อย่างรวดเร็วทันใจว่าการรอคอยการแก้ไขปัญหาจากตัวแทนของส่วนกลางที่มักติดขัดกับหลักเกณฑ์ของระบบราชการจนเกิดความล่าช้า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอิสระในการบริหารและศักยภาพทางด้านงบประมาณอย่างเพียงพอจึงยอมทำหน้าที่เติมเต็มการแก้ไขปัญหาเพื่อท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่สาม รัฐบาลสามารถใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เนื่องจากผู้นำในท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการรองรับนโยบายด้านการพัฒนาได้โดยตรงจากรัฐ การทำหน้าที่เชื่อมโยงดังกล่าวจึงเป็นการถ่ายทอดนโยบายของรัฐบาลให้แปรเปลี่ยนเป็นนโยบาย แผน และโครงการต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในเชิงรูปธรรมที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่นได้ง่ายขึ้น แม้ว่าการพึ่งพาอาศัยกลไกรัฐโดยระบบราชการก็สามารถทำได้เช่นเดียวก็ตาม แต่อาจตระหนักได้ว่าการเข้าถึงประชาชนของผู้นำท้องถิ่นย่อมกระทำได้อย่างรวดเร็วกว่า เพราะทั้งความสัมพันธ์แบบทางการและไม่เป็นทางการสามารถกระจายข่าวสารหรือประเด็นเชิงนโยบายให้ประชาชนได้เข้าถึงและรับรู้ได้โดยสะดวก ประกอบกับการมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการพัฒนา พร้อมกับมีอำนาจอิสระ ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณที่เพียงพอ ก็ยอมทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกลายเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าระบบราชการอยู่มากเช่นกัน

จากข้างต้นย่อมพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงย่อมกลายเป็นองค์กรขั้นพื้นฐานของระบบการเมืองที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาในหลายมิติ การกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นจึงย่อมเป็นประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนมิใช่น้อยเมื่อเปรียบกับการรวบอำนาจไว้แต่กับส่วนกลางเพียงอย่างเดียว หรือแบ่งอำนาจเพียงบางส่วนให้กับตัวแทนในระดับภูมิภาคเท่านั้น ซึ่งแนวคิดในลักษณะหลังเช่นนี้ย่อมขัดแย้งกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง

ลักษณะหรือองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ชาลยูชัย จิตรเหล่าอาพร (2559) จากความหมายข้างต้นเห็นได้ว่าการปกครองท้องถิ่น มีลักษณะหรือองค์ประกอบสำคัญอย่างน้อย 5 ประการดังนี้

1. เป็นการปกครองอาณาบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของประเทศซึ่งมีอาณาเขตแน่นอนและมีประชากรตามที่กฎหมายกำหนด การปกครองท้องถิ่นจึงเกิดการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยกำหนดอาณาเขตขององค์กรปกครองท้องถิ่นแต่ละแห่งหรือแต่ละหน่วยชัดเจนไม่ว่าจะเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใด นอกจากข้อกำหนดในเรื่องอาณาเขตแล้ว ยังกำหนดจำนวนประชาชนที่เหมาะสมด้วย เช่น กรณีจัดตั้งเทศบาลแต่ละระดับของประเทศ

2. เป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชนในท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นในทั่วไปจะมีคณะบุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบทั้งด้านนิติบัญญัติและด้านบริหาร โดยประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้เลือกจากบุคคลในท้องถิ่นเป็นหลัก ยกเว้นบริหารบางรูปแบบซึ่งกำหนดมาจากภายนอกท้องถิ่นได้ ตัวอย่างเช่น การปกครองท้องถิ่นเมืองพัทยา ในช่วงการใช้รูปแบบพิเศษใหม่ ๆ เคยกำหนดว่าหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งเรียกว่า “ปลัดเมืองพัทยา” ได้มาโดยการจ้างจากบุคคลที่มีคุณสมบัติพิเศษทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์และความสามารถ (ปัจจุบันผู้บริหารมาจากคนในท้องถิ่นพัทยาแล้ว) ทั้งนี้ประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นฝ่ายควบคุมการบริหารของคณะผู้บริหาร

3. มีองค์การดำเนินการปกครองแยกต่างหากจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลาง องค์กรดังกล่าวจึงมีฐานะเป็นนิติบุคคล องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์กรที่ทำหน้าที่ปกครองในส่วนของท้องถิ่นแยกต่างหากจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลางองค์กรดังกล่าวมีที่และอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น กรณีประเทศสหรัฐอเมริกาจะมีกฎหมายกำหนดว่ารัฐบาลกลาง มีอำนาจหน้าที่ในส่วนสำคัญที่ต้องทำเป็นส่วนร่วม เช่น การทหาร การต่างประเทศ และทหารทูต การไปรษณีย์ การเงิน การคลัง เป็นต้น ส่วนที่เหลือก็ให้เป็นอำนาจของรัฐบาลท้องถิ่น เช่น รัฐบาลมนตรีหรือรัฐบาลระดับต่ำกว่านั้นก็มีอำนาจในการจัดการศึกษา การสาธารณสุข การตำรวจ การคมนาคมในเขตท้องถิ่น เป็นต้น

4. ใช้บุคลากรและงบประมาณของตนเองเป็นสำคัญเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นมี

เจตนารมณ์ให้เป็นการปกครองตนเองของท้องถิ่น ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีบุคลากรและงบประมาณของตนเองเป็นสำคัญดังนั้นองค์การปกครองท้องถิ่นจึงต้องมีอำนาจในการจัดหารายได้ในรูปของการเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ อย่างไรก็ตามสำหรับการปกครองท้องถิ่นของไทยนั้นยังต้องอาศัยงบประมาณจากส่วนกลางอย่างมากและส่วนกลางก็ยังไม่สามารถแบ่งงบประมาณไปในท้องถิ่นในสัดส่วนที่กำหนดไว้ เช่น ร้อยละสามสิบห้าของงบประมาณของท้องถิ่นของประเทศ

5. มีความเป็นอิสระในการวินิจฉัยและดำเนินกิจการตามขอบข่ายของกฎหมายโดยไม่ต้องขอสั่งจากส่วนกลางเนื่องจากการปกครองท้องถิ่น ยึดหลักการกระจายอำนาจ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องให้องค์การปกครองท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการดำเนินการในท้องถิ่นตามกรอบของกฎหมายรวมทั้งวินิจฉัยของการดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่น

อย่างไรก็ตามเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นเป็นเพียงการปกครองอาณาบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของรัฐหรือประเทศจึงไม่อาจมีอำนาจของตนเองโดยอิสระจริง ๆ โดยปราศจากการควบคุมดูแลจากส่วนกลางได้ ทั้งนี้เพราะองค์การปกครองท้องถิ่นมิได้มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง หากองค์การปกครองท้องถิ่นมีอิสระเต็มที่และมีอธิปไตยของตนเองแล้วก็จะเกิดสภาพของรัฐอิสระแยกออกไปเป็นรัฐหนึ่งประเทศหนึ่งซึ่งผิดไปจากเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นที่กำหนดขึ้นเพื่อให้เป็นองค์การปกครองที่สามารถสนองความต้องการหรือสนองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเท่านั้นหาได้มีเจตนาที่จะให้เกิดสภาพรัฐอิสระขึ้นแต่ประการใดไม่ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความควบคุมดูแลจากรัฐบาลหรือรัฐบาลส่วนกลางโดยสมควร ทั้งนี้ โดยมีกฎหมายรับรองและกำหนดแนวทางความสำคัญระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคการปกครองท้องถิ่น

รูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

เมื่อศึกษารูปแบบองค์กรท้องถิ่นของสหรัฐอเมริกา จากเอกสารและตำราวิชาการต่าง ๆ (ประทาน คงฤทธิศึกษากร, 2535, หน้า 43-45; ปธาน สุวรรณมงคล, 2547, หน้า 12; โกวิท พวงงาม, 2550, หน้า 22-26) พบว่า รูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 5 ลักษณะที่สามารถกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบผู้บริหารและสภา (Executive – council)
2. รูปแบบคณะกรรมการ (Commission)
3. รูปแบบผู้จัดการ (Council – manager)
4. แบบที่ประชุมเมือง (Town meeting)
5. รูปแบบรัฐสภา (Parliament)

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

จามะรี เชียงทอง (2549) การมีส่วนร่วมทางสังคมเป็นกรอบทิศตะวันตก ซึ่งเกิดขึ้นควบคู่กับความเชื่อในระบอบประชาธิปไตยที่เชื่อเรื่องสิทธิและความเสมอภาคระหว่างประชาชน นอกจากนั้นความเชื่อเรื่อง “การมีส่วนร่วม” มีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งกับความเชื่อในเรื่อง “ความเป็นปัจเจก” (Individualism) ที่มีความสามารถและศักยภาพที่คิดเองเป็น ในการแสดงความคิดเห็นของตนในชุมชนที่สังกัด ปัจเจกเหล่านี้มีความตระหนักว่า พวกเขาจำเป็นต้องมารวมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของทุก ๆ คน ภายใต้กติกาที่ร่วมกันกำหนด

Reeder (1974) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวของประชาชนเอง ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การค้นหาปัญหา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และรับผิดชอบต่าง ๆ

อรพินทร์ สฟโชคชัย (2538) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งชายและหญิงในหมู่บ้าน มีการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาของรัฐหรือกิจกรรมการพัฒนาของชุมชนที่ประชาชนยินดีเข้าร่วม ด้วยการมีส่วนร่วมนี้จะมีความหมายว่าทุกคนร่วมรับผลประโยชน์และร่วมลงทุนลงแรงด้วย จึงนับว่าเป็นการมีส่วนร่วมตามความหมายที่เป็นธรรมชาติ

พจนานุกรมอังกฤษฉบับ Oxford (Oxford english dictionary : OED) ได้ให้คำนิยาม คำว่า “การมีส่วนร่วม (Participation)” ไว้ว่า “เป็นการมีส่วนร่วม(ร่วมกับคนอื่น)กระทำบางอย่างบางเรื่อง” ซึ่งจะมีความหมายตรงกันข้ามกับคำว่า การเมินเฉย (Apathy) หากอธิบายความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ในทางวิชาการ จะหมายถึงความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ ความรู้สึก นึกคิดของแต่ละคนที่มีต่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งของกลุ่ม เป็นแรงกระตุ้นที่ช่วยทำให้เกิดความสำเร็จ เกิดความรับผิดชอบต่อกิจกรรมร่วมกันด้วยการเข้าไปเกี่ยวข้อง (Involvement) เข้าไปช่วยเหลือ (Contribution) และมีความรับผิดชอบ (Responsibility) ซึ่งจะเกิดขึ้นทุกระดับของสายบังคับบัญชา 3 ลักษณะ คือ มีการช่วยเหลือ มีการให้อำนาจ และมีขอบเขตภาระงาน

ในขณะที่สังคมไทย แนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม (A theory of participation) เป็นแนวคิดที่สำคัญในการพัฒนาชนบทที่ปรากฏในสังคมไทย นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 และปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) เป็นต้นมา และมีการให้ความหมายไว้หลากหลายในแต่ละช่วงเวลา เช่น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ได้บรรจุการมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการสนับสนุนการพัฒนาที่สนับสนุนให้ชาวบ้านช่วยเหลือตนเองได้ และสร้างการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ในการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) เน้นให้ชาวบ้านมีส่วนในการพัฒนาของสังคมสมัยใหม่ระบบตลาดอย่างแนบแน่น แต่ความหมายดังกล่าวต้องมาชนะในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2541-2545)

เมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ การมีส่วนร่วมถูกเปลี่ยนนัยเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจทางการเมือง มีการดึงเอาองค์กรพัฒนาเอกชน (Ngos) และภาคสาธารณะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาภายใต้กรอบเศรษฐกิจพอเพียง และยังคงนัยยะของความหมายเช่นนี้จนถึงปัจจุบัน

สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วม นักวิชาการทั้งต่างประเทศและในประเทศไทย ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า “การมีส่วนร่วม (Participation)” ไว้แตกต่างกันขึ้นอยู่กับการรับรู้และการให้คุณค่าแนวคิดที่แตกต่างกัน ในที่นี้ขอรวบรวมความหมายที่มีผู้ให้นิยามไว้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม: มิติเชิงขบวนการ (Process)

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541, หน้า 10) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในลักษณะที่เป็นกระบวนการพัฒนา ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผลตลอดจนการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น

เสนห์ จามริก (2540, หน้า 20) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนเป็นผู้คิดค้นปัญหา เป็นผู้นำทุกอย่าง ซึ่งไม่ใช่การกำหนดจากภายนอกแล้วให้ประชาชนเข้าร่วมต้องเป็นเรื่องที่ประชาชนคิดเอง โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. การมีส่วนร่วมในการค้นหา 2. การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาร่วมในการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่มาของปัญหา 3. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการและวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหา 4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน และ 5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดผลสำเร็จ หมายถึงการเข้าร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีพลังของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมจัดทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น และเป็นการปฏิบัติตามแผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2526, หน้า 10) ให้ความหมายสอดคล้องกับ อดิน รพีพัฒน์ กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา คือ 1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา 2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ 3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน และ 4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2527, หน้า 6-7) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการของภาครัฐที่ช่วยส่งเสริม ชักนำ และสร้างโอกาสสนับสนุนให้ประชาชนเข้า

มามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องรวมกัน ให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

สรุป การให้นิยามความหมายของการมีส่วนร่วมในลักษณะแรก มีความเชื่อว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการ (Process) และขั้นตอน ที่เน้นเกี่ยวกับการส่งเสริม การชักนำ และการเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่ม องค์กร ได้เข้ามามีโอกาสและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง หรือโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่จะมีการดำเนินการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม: มิติเชิงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ (Decision-maker)

Lisk (1985, p.15 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปร่วมอย่างจริงจังในกระบวนการดำเนินการตัดสินใจทุกระดับ ทุกรูปแบบในแต่ละกิจกรรม ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของกระบวนการวางแผนซึ่งมีการกำหนดรูปแบบการทำงาน กำหนดแนวคิดการมีส่วนร่วมที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมของมวลชนอย่างกว้างขวางในการเลือก การบริหาร การประเมินผลของแผนงานแต่ละ โครงการที่จะนำมาซึ่งการยกระดับความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

ทศพล กฤตยพิสิฐ (2538, หน้า 10 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) บังเอิญบุคคล กลุ่ม และชุมชน มีความเห็นพ้องต้องกันในเรื่องที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามความประสงค์ของตนจนมาสู่การตัดสินใจกระทำการ เพื่อให้บรรลุถึงความประสงค์นั้น ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้และสติปัญญาอีกครั้งหนึ่ง

เสรี พงศ์พิศ (2547, หน้า 17 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมความหมายที่สำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการทรัพยากร การบริหารจัดการชุมชน คน ทุนของชุมชน

สรุป การให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในมิติของผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นการให้ความสำคัญเกี่ยวกับอำนาจของบุคคล กลุ่มและองค์กรในการตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยตนเองทางอำนาจตัดสินใจในการกำหนดการพัฒนา อำนาจตัดสินใจในการบริหารและการจัดการในการพัฒนาเพื่อผลการพัฒนานั้นจะได้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและชุมชนได้

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม: มิติเชิงผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders)

ธวัช เบญจาทิกุล (2529) นิยามความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่ประชาชนเข้าเกี่ยวข้องโดยการใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างส่วนตนในกิจกรรมที่มุ่งสู่การพัฒนา โดยการมีส่วนร่วมต้องมีองค์ประกอบดังนี้ 1. มีประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกิจกรรมการพัฒนา 2. ผู้เข้าร่วมได้ใช้ความพยายามบางอย่างส่วนตัว เช่น ความคิด ความรู้ ความสามารถ แรงงานหรือทรัพยากรบางอย่าง เช่น เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนา

สรุป นิยามความหมายของกลุ่มนั้มองการมีส่วนร่วมในเชิงผู้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียกับ โครงการหรือกิจกรรมการพัฒนา ซึ่งในมิตินี้มีความคล้ายคลึงกับมิติเชิงผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ แต่ความแตกต่างคือ บุคคล กลุ่ม องค์กร ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง ในลักษณะการเป็นผู้ดำเนินการ การพัฒนาเองหรือเป็นผู้ที่กำลังถูกพัฒนา

2. ความหมายของการมีส่วนร่วม: มิติอื่น ๆ

ถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 1-2) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในหลายมิติ ที่เห็นว่ามีที่น่าสนใจ ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมในมิติของความลึก หมายถึง การมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจ
2. การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัว เพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการ
3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วม คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์จาก โครงการพัฒนา ประเมินผลโครงการนั้น ๆ ด้วย
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้น อาจเข้าใจอย่างกว้างกว้างได้ว่า คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเขา
5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาของเขา
6. การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่า บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้น ได้เป็นผู้มีความริเริ่ม และได้มุ่งใช้ความพยายามความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น
7. การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามเพื่อเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่าง ๆ

สรุปคือ จากนิยามความหมายที่นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้เสนอมานั้นสามารถกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมนั้นเป็นอำนาจในการตัดสินใจของบุคคล กลุ่มองค์กรในการเข้าร่วมกระบวนการทำงานที่อาศัยความพร้อมเพียงกัน เพื่อสร้างพื้นที่ทางด้านการงานและจิตใจที่จะมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สภาพความคิด ระบบความเชื่อและความยึดมั่นถือมั่น ภายในตัวตนของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงานแต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย หากจะกล่าวว่าการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา ก็คงไม่แปลกเพราะการมีส่วนร่วมทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดสามารถเข้าใจสถานการณ์ของ

งานโดยภาพรวมทั้งหมด โดยเฉพาะการทำให้รู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงาน กลุ่ม องค์กร ที่อยู่ในกระบวนการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ วางแผนงาน และดำเนินงาน เป็นต้น ที่ส่งผลให้เกิดการอุทิศตนในการปฏิบัติงานนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปตามแนวทางที่ได้วางไว้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

ปกรณัม ปรียากร (2538, หน้า 5 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมาย การพัฒนา ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อยโดยผ่านระดับขั้นตอนต่าง ๆ ไปสู่ระดับที่สามารถขยายตัวขึ้นเติบโตขึ้นในการปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิมหรืออาจก้าวหน้าไปถึงขั้นที่อุดมสมบูรณ์เป็นที่น่าพอใจ

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526, หน้า 1 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมาย การพัฒนา ว่าเป็นการกระทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่ง ไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบมีการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2534, หน้า 95 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมาย การพัฒนา ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบอุตสาหกรรมและการผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วยนักวิทยาศาสตร์และนักประดิษฐ์ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงจากสังคมประเพณีนิยมเป็นสังคมสมัยใหม่ที่ทันสมัย

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ และ พูนศิริ วัจนะภูมิ (2534, หน้า 13 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมาย การพัฒนา ว่าเป็นการชักชวนหรือการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิบัติตามแผนและโครงการอย่างจริงจังและเป็นอันดับขั้นตอนต่อเนื่องกันในลักษณะที่เป็นวงจรไม่มีการสิ้นสุดแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชน

Olsen (1968, หน้า 91 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน หมายถึง องค์กรทางสังคมประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยพื้นที่บริเวณหนึ่งที่บรรดาสมาชิกตอบสนองความต้องการพื้นฐานส่วนใหญ่ และแก้ไขปัญหาส่วนใหญ่ในชุมชนของตนเองได้

Erwin (1958, หน้า 189 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน เป็นกลุ่มบุคคลหลาย ๆ กลุ่มมารวมกันในบริเวณเดียวกัน ภายใต้กฎหมายหรือข้อบังคับอันเดียวกัน มีการสังสรรค์กัน มีความสนใจร่วมกันมีวัฒนธรรมเดียวกัน และมีพฤติกรรมของเหมือนกัน

ปราสาท หลักศิลา (2519, หน้า 2 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนพวกหนึ่งซึ่งครอบครองบริเวณที่มีอาณาเขตแน่นอน โดยถือว่าตนมี

ความผูกพันอยู่กับอาณาบริเวณแห่งนั้น และมีความยึดเหนี่ยวกันเป็นปึกแผ่นมั่นคง

เสาวคนธ์ สุตสวาสดี (2524, หน้า 17 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน เป็นการมารวมกันอยู่เป็นกลุ่มตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็ก เช่น หมู่บ้าน ไปจนถึงกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น เมือง ประเทศ หรือ หมายถึง อาณาบริเวณท้องถิ่นหนึ่ง ๆ ซึ่งผู้คนในท้องถิ่นนั้นมีภาษาพูดเดียวกัน มีจารีตประเพณีเดียวกัน มีความรู้สึกแบบเดียวกันและมีพฤติกรรมไปตามเจตคติ ซึ่งเป็นไปในการทำงานเดียวกันแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

ความหมายของการพัฒนาชุมชน

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526, หน้า 10 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน ไว้ว่าเป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นโดยอาศัยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนและเกิดจากความคิดริเริ่มของประชาชน แต่ถ้าประชาชนไม่เกิดความริเริ่มที่ใช้เทคนิคกระตุ้นให้เกิดความริเริ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนด้วยความกระตือรือร้นอย่างแท้จริง

กรมการพัฒนาชุมชน (2527, หน้า 1 อ้างถึงใน วันดี พินิจวรสิน, 2555) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาชุมชน คือ การพัฒนาความรู้ ความสามารถของประชาชน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการช่วยตนเอง เพื่อนบ้านและชุมชน ให้มีมาตรฐานความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยความร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับรัฐบาล เป็นวิธีการที่นำเอาบริการของรัฐบาลผนวกเข้ากับความต้องการของประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น

นักวิชาการและนักพัฒนาชุมชนของประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนไว้ว่าเป็นกระบวนการที่รัฐบาลและประชาชนในชุมชน ร่วมมือกันวางแผนเพื่อปรับปรุงสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และสิ่งแวดล้อมตามความต้องการของประชาชนในชุมชน โดยอาศัยความคิดริเริ่ม การพึ่งตนเองของประชาชนเป็นสำคัญ แต่ถ้าประชาชนไม่เกิดความคิดริเริ่มด้วยตนเอง รัฐบาลก็ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่มขึ้น และถ้ามีความจำเป็นก็อาจขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์การภายนอกชุมชนได้

แนวความคิดของการพัฒนาชุมชน

การพัฒนาชุมชนมีแนวความคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของชุมชน การพัฒนาชุมชนต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ พัฒนาคคนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและชุมชนจนมีมาตรฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความพร้อมที่จะพัฒนาชุมชนของตนเองในระดับหนึ่ง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในทุก ๆ ขั้นตอน ทั้งร่วมคิด ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมรับผิดชอบประโยชน์ที่เกิดขึ้น

3. การช่วยเหลือตัวเองของชุมชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของพัฒนาชุมชนให้สามารถที่จะพัฒนาชุมชนได้ด้วยตนเอง การขอความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ต้องเป็นสิ่งที่เกินขีดความสามารถของชุมชนเท่านั้น

4. การใช้ทรัพยากรในชุมชน นอกจากการพัฒนาด้วยการช่วยตนเองของคนในชุมชนแล้ว ต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชน ไม่หวังพึ่งพาจากภายนอกชุมชน

5. การริเริ่มของประชาชนในชุมชน การพัฒนาชุมชนต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มในการจัดทำโครงการ ไม่ใช่ถูกกำหนดโดยบุคคลหรือหน่วยงานนอกชุมชน การดำเนินงานพัฒนาในขั้นตอนต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบหน่วยงานอื่น ๆ ควรเป็นหน่วยที่สนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น

6. ขีดความสามารถของชุมชนและรัฐบาล การจะดำเนินงานพัฒนาชุมชนในชุมชนใดจึงต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชนและรัฐบาล กล่าวคือ ชุมชนที่มีความพร้อมมากก็พึงขีดความสามารถของตนเองมาก ชุมชนที่มีความพร้อมน้อย รัฐก็เข้าไปให้ความสนับสนุนมากขึ้น ขีดความสามารถของชุมชนและรัฐนี้จะต้องเป็นสัดส่วนและสอดคล้องซึ่งกันและกัน

7. การร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชน การพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน ไม่ปล่อยให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียว

8. การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ การพัฒนาชุมชนต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน หลาย ๆ ด้าน จะมุ่งเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนมีหลายกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกัน

9. ความสมดุลในการพัฒนา การพัฒนาชุมชนต้องคำนึงถึงความสมดุลในการพัฒนาด้วย เช่น ความสมดุลระหว่างการพัฒนาคนกับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลระหว่างสิ่งที่ป็นรูปธรรมกับนามธรรม ความสมดุลระหว่างเพศและวัย เป็นต้น

10. การศึกษาภาคชีวิต การพัฒนาชุมชน เป็นการให้การศึกษาแก่ประชาชนทุกเพศทุกวัยอย่างต่อเนื่องไปตลอดชีวิต จึงมีลักษณะที่เป็นกระบวนการ เป็นวิธีการ เป็นโครงการ และเป็นขบวนการทางสังคม

บริบททั่วไปเกี่ยวกับตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ประวัติความเป็นมา

ตำบลบ้านบึง ได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ ในปี 2544 ซึ่งบ้านบึง มีที่มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่เป็นกลุ่ม มีน้ำท่วมขัง เป็นแหล่งถิ่นฐานของชุมชนดั้งเดิม ซึ่งอพยพมาตั้งรกราก ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนอพยพมาจากเมืองจินตำบลบ้านบึง ได้รับการยกฐานะเป็นกิ่งอำเภอ ในปี 2544 ซึ่งบ้านบึง มีที่มาจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ที่เป็นกลุ่ม มีน้ำท่วมขัง เป็นแหล่งถิ่นฐานของชุมชนดั้งเดิม ซึ่งอพยพมาตั้งรกราก ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนอพยพมาจากเมืองจิน

ลักษณะพื้นที่ของตำบลบ้านบึง โดยทั่วไปเป็นป่าที่บนานาพรรณมีต้นไม้ต่าง ๆ และสัตว์ป่านานาชนิดได้อาศัย มีหมู่บ้านตั้งเรียงรายกันเป็นระยะ ๆ ห่างไกลกันพอสมควร มีอาชีพทางเกษตรกรรม ปลูกพืชไร่ จับสัตว์ป่ายังชีพ ซึ่งตำบลบ้านบึงในปัจจุบันนี้มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นคลื่นลอนลาด ส่วนทางทิศใต้สภาพพื้นที่เป็นภูเขาและเนินเขา ลำห้วย ลำธาร และสายน้ำต่าง ๆ

ตำบลบ้านบึงตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดชลบุรี ลักษณะเป็นพื้นที่ราบสูงสลับเนินของพีตเขาเขียวที่ราบลุ่มน้อย ฉะนั้น ประชาชนจึงมีอาชีพทางการเกษตร เช่น ทำไร่ฮ้อย มันสำปะหลัง ผลไม้และทำนา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน เหตุที่เรียกว่าบ้านบึง”นั้น เนื่องจากแต่เดิมสภาพพื้นที่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ มีบึงใหญ่อยู่แต่ในปัจจุบันได้ดินเงินกลายเป็นที่ราบไปหมดแล้ว จึงได้ใช้ชื่อว่า”บ้านบึง” มาจนถึงทุกวันนี้

1. สภาพทั่วไป

1.1 ที่ตั้ง (แสดงที่ตั้งและระยะห่างจากอำเภอ)

ตำบลบ้านบึงเป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 8 ตำบลของอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอบ้านบึงประมาณ 5 กิโลเมตร

1.2 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ตำบลมาบไผ่, หนองบอนแดง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ ตำบลคลองกิ่ว อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ตำบลหนองซากอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลหนองซ้าซาก อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

1.3 เนื้อที่ (แสดงเนื้อที่โดยประมาณเป็นตารางกิโลเมตรและไร่)

เนื้อที่ของ เทศบาลตำบลบ้านบึง ประมาณ 41 ตารางกิโลเมตร หรือเนื้อที่ประมาณ 25,626 ไร่

1.4 ภูมิประเทศ (แสดงภูมิประเทศของ ทต.)

พื้นที่ก่อนข้างราบเรียบถึงเป็นคลื่นลอนลาด ส่วนทางทิศใต้มีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาและเนินเขา ลำห้วย ลำธาร และสายน้ำต่าง ๆ จะไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทิศเหนือ

1.5 จำนวนหมู่บ้าน

หมู่บ้าน จำนวน 5 แห่ง ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านบึง

หมู่ที่ 2 บ้านเขินน้อย

หมู่ที่ 3 บ้านหนองปลาไหล

หมู่ที่ 4 บ้านห้วยมะไฟ

หมู่ที่ 5 บ้านมาบกรูด

ชุมชน จำนวน 15 แห่ง ดังนี้

ชุมชนที่ 1 ชุมชนมณีรัตน์ (หมู่ 1)

ชุมชนที่ 2 ชุมชนห้วยมะไฟ-ดงน้อย (หมู่ 4)

ชุมชนที่ 3 เขาอ่าง-มาบใหญ่ (หมู่ 4)

ชุมชนที่ 4 หลังเทศบาล-โคดอง (หมู่ 4, หมู่ 5)

ชุมชนที่ 5 หลังวัดบึงบน (หมู่ 1, หมู่ 4, หมู่ 5)

ชุมชนที่ 6 ไฟฟ้า-ปกาดา (หมู่ 5)

ชุมชนที่ 7 บ้านมาบกรูด-หนองโคก (หมู่ 5)

ชุมชนที่ 8 ซากัวเอี๊ยะ-ชวนใจ (หมู่ 1)

ชุมชนที่ 9 บ้านเอื้ออาทร (หมู่ 1)

ชุมชนที่ 10 วัดต้นสน (หมู่ 3)

ชุมชนที่ 11 ห้วยน้ำโจน-แปลงสะแก (หมู่ 3)

ชุมชนที่ 12 กลุ่มอุตสาหกรรมเจริญสิน (หมู่ 3)

ชุมชนที่ 13 บ้านเอื้ออาทร-หนองแก (หมู่ 2, หมู่ 3)

ชุมชนที่ 14 ดำรงชัย-บุปผชาติ – บึงเลนค์ (หมู่ 2)

ชุมชนที่ 15 ปฐมพร-ธำรงวิลล่า (หมู่ 2)

จำนวนบ้าน 6,465 หลังคาเรือน

1.6 ท้องถิ่นอื่นในตำบล (แสดงจำนวนเทศบาลและสุขาภิบาลในตำบล)

จำนวนเทศบาลเมือง 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองบ้านบึง

1.7 ประชากร (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2560)

จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 2,873 บ้าน

มีประชากรทั้งหมด 9,092 คน แบ่งเป็น

เพศชาย วัยรุ่น (15-19 ปี) 440 คน

ผู้ใหญ่ (20-59 ปี) 3,417 คน

คนชรา (60 ปี ขึ้นไป) 534 คน รวม 4,391 คน

เพศหญิง วัยรุ่น (15-19 ปี) 443 คน

ผู้ใหญ่ (20-59 ปี) 3,631 คน

คนชรา (60 ปี ขึ้นไป) 627 คน รวม 4,701 คน

จำนวนประชากรที่พิการหรือทุพพลภาพหรือป่วยเรื้อรังในเขตพื้นที่ 184 คน

ความหนาแน่นของประชากร 270 คน/ตร.กม.

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ ปี 2554-2555 ร้อยละ 2.47

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ ปี 2556-2557 ร้อยละ 3.18

อัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ ปี 2558-2559 ร้อยละ 2.26

ลักษณะอาชีพของประชากร

จำนวนประชากรในเขตประกอบอาชีพเกษตรกรรม 3,289 คน

จำนวนประชากรในเขตประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม 2,349 คน

สภาพทางสังคม

จำนวนหมู่บ้าน (แสดงจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ในเขต ทด.)

จำนวนหมู่บ้านในเขต เทศบาลตำบลบ้านบึง เต็มทั้งหมด 5 หมู่

โดยมีชื่อเรียงลำดับหมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านบึง

หมู่ที่ 2 บ้านเซ็ดน้อย

หมู่ที่ 3 บ้านหนองปลาไหล

หมู่ที่ 4 บ้านห้วยมะไฟ

หมู่ที่ 5 บ้านมาบกรูด

ท้องถิ่นอื่นในตำบล (แสดงจำนวนเทศบาลและสุขาภิบาลในตำบล)

จำนวนเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองบ้านบึง

ประชากรประชากรทั้งสิ้น 8,313 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 208 คน/ตารางกิโลเมตร

การศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านห้วยมะไฟ ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านมาบกรุด ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านบึง ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

วัด/ สำนักสงฆ์ 2 แห่ง คือ

สำนักปฏิบัติธรรมลานโพธิ์ หมู่ที่ 4

สำนักปฏิบัติธรรมหนองโคก หมู่ที่ 5

สุสาน 6 แห่ง คือ

สุสานเม่งซิม

สุสานสุขสมบูรณ์

สมาคมตงฮั่ว

สมาคมไทยสมบูรณ์

สุสานสุทธิคุณา (หงส์ขาว)

ศีลธรรมสมาคม

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

จำนวนประชากรในเขตประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อยและมัน

สำปะหลัง 3,289 คน

พื้นที่ทางการเกษตร ประมาณ 13,941 ไร่

จำนวนประชากรในเขตประกอบอาชีพรับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม 2,349 คน

2. หน่วยธุรกิจในพื้นที่เทศบาล

โรงงานอุตสาหกรรม 70 แห่ง

ปั้มน้ำมัน 1 แห่ง

ร้านค้า 70 แห่ง

การบริการพื้นฐาน

1. การคมนาคม

ทางหลวงแผ่นดิน 2 สาย

ถนนลูกรัง 9 สาย

ถนนลาดยาง 19 สาย

ถนนคอนกรีต 23 สาย

2. แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำน้ำ ลำห้วย 3 สาย บึง หนองและอื่น ๆ 3 สาย

3. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ฝาย 2 แห่ง

บ่อน้ำตื้น 5 แห่ง

บ่อโยก 2 แห่ง

ประปาหมู่บ้าน 3 แห่ง

4. การประปา

การประปาส่วนภูมิภาคอำเภอบ้านบึง

ปริมาณน้ำประปาที่ผลิต 12,000 ลบ.ม./วัน

ปริมาณน้ำประปาที่ใช้ 4,000 ลบ.ม./วัน

แหล่งน้ำดิบที่ใช้ผลิตน้ำประปา 1 แห่ง

แหล่งน้ำดิบสำรอง 1 แห่ง

5. การไฟฟ้า

จำนวนครัวเรือนที่ใช้ไฟฟ้าแล้วประมาณ 5,135 ครัวเรือน

พื้นที่ที่ได้รับบริการไฟฟ้า ร้อยละ 90 ของพื้นที่ทั้งหมด

ไฟฟ้าสาธารณะ (ไฟฟ้าส่องสว่าง) จำนวน 70 จุด/ครอบคลุมถนนทุกสาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีระดับการ

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และด้านสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

จินตนา ทองแถม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล มีค่ามากและรองลงมาตามลำดับ สำหรับด้านความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของประชาชน มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง

วชิราวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการวางแผนและการตัดสินใจ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ด้านการดำเนินการ มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล มีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชาชนที่มีอายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยรวม แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน

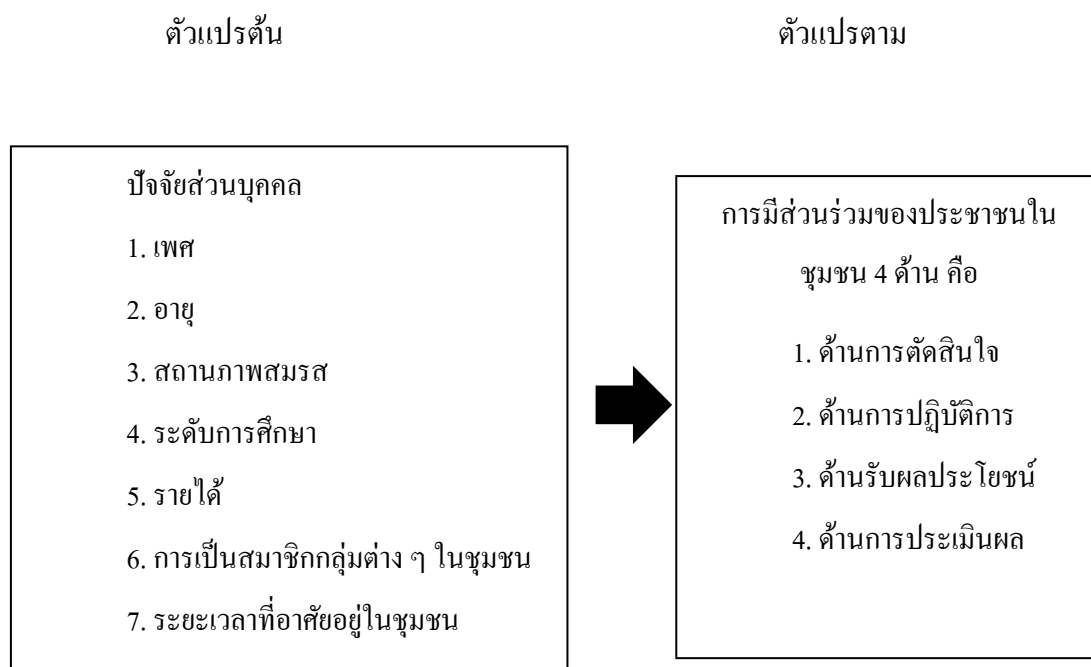
จริญญา จันทร์ทรง (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี จากผลการศึกษพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานและการประเมินผลตามลำดับ

นุสรา พันธรักษ์ (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเซอ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองจุกกระเซอ

อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทราในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุดคือ ด้านการปฏิบัติงาน รองลงมาคือด้านการวางแผนพัฒนา และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการติดตามตรวจสอบ

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 2-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาส่วนร่วมของประชาชนในด้านการพัฒนาชุมชน และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยมีวิธีการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านบึง จำนวน 5 หมู่บ้าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 9,092 คน

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ ยามาเน่ (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ .05 มีสูตรการคำนวณ ดังนี้ (ไพฑูรย์ โปธิสว่าง, 2556, หน้า 167)

$$\text{สูตรการคำนวณ} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

เมื่อ n = กลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ระดับ .05

เมื่อนำมาแทนค่าในสูตร จะได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

$$n = \frac{9092}{1+9092(0.05)^2}$$

$$n = 383.143$$

กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยผู้วิจัยจะสุ่มประชากรในแต่ละเขตพื้นที่โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ได้แก่ การจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่ศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน ประมาณ 5 ระดับ (Rating scale) เป็นแนวคิดของลิเคิร์ท เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน 4 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล หมายถึงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือ

2. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ

ดร. สกฤติ อิศรียานนท์

ดร. โชติสา ขาวสนิท

ดร. ชัยณรงค์ เกรื่อนวน

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content validity) เพื่อคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ดังนี้

$$\text{สูตร IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

$$R = \text{ผลคูณของค่าน้ำหนักกับจำนวนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ}$$

$$n = \text{จำนวนผู้เชี่ยวชาญ}$$

ผลการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามในภาพรวมได้ค่า (IOC) = 1

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงเสร็จแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องก่อนนำไปทดลองใช้

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อคำนวณหาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยสถิติครอนบาค (Cronbach alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .918

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ดำเนินการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองให้กับประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 383 คน
2. เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาผู้ศึกษาจะทำการตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม กรณีแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ครบถ้วนต้องแจ้งผู้ตอบแบบสอบถามให้แก้ไขทันที
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งได้เลือกใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อวัดค่าเฉลี่ยและการกระจายของข้อมูลและนำเสนอในรูปตารางพร้อมกับการพรรณนาประกอบ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตัดสินใจ	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านการปฏิบัติการ	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านรับผลประโยชน์	จำนวน 5 ข้อ

4. ด้านการประเมินผล จำนวน 5 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับคะแนน 5	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับมาก
ระดับคะแนน 3	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 2	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับน้อย
ระดับคะแนน 1	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

จากนั้นจะหาเกณฑ์ที่ใช้ในการให้คะแนนการมีส่วนร่วม โดยมีคะแนนอันตรภาคชั้น (Class interval) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{พิสัย} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ดังนั้น เกณฑ์การให้คะแนนระดับการมีส่วนร่วม มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.21-5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.41-4.20	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.61-3.40	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.81-2.60	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.80	หมายถึง	มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบสมมติฐาน เพื่อใช้ทดสอบเปรียบเทียบหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างตัวแปรอิสระ ที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ สถิติ t-Test และใช้สถิติ One-way analysis of variance สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านบึง รวมจำนวนทั้งสิ้น 383 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนตัวอย่าง หรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย

SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

df แทน ระดับขั้นของความเป็นอิสระ

SS แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง

MS แทน ค่าความแปรปรวน

t แทน ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม

F แทน ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่ม

P แทน ค่าความน่าจะเป็นของความคลาดเคลื่อน

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เป็นการนำเสนอจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 คน ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏในตารางที่ 1 ถึงตารางที่ 7 พบว่า

ตารางที่ 4-1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศชาย	175	45.7
2. เพศหญิง	208	54.3
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 รองลงมา คือเพศชาย จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน	ร้อยละ
1. 18 -25 ปี	59	15.4
2. 26 -35 ปี	76	19.8
3. 36 -45 ปี	78	20.4
4. 46 -55 ปี	84	21.9
5. 56 ปีขึ้นไป	86	22.5
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 46-55 ปี จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 21.9 และช่วงอายุ 36-45ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 และช่วงอายุ 26-5 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 18-25 ปี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4

ตารางที่ 4-3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. โสด	154	40.2
2. สมรส	168	43.9
3. หม้าย/หย่าร้าง	34	8.9
4. แยกกันอยู่	27	7.0
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-3 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 รองลงมาคือ โสด จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 และรองลงมาคือ หม้าย/หย่าร้าง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ สถานภาพ แยกกันอยู่ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ประถมศึกษา	129	33.7
2. มัธยมศึกษา	150	39.2
3. อนุปริญญา	26	6.8
4. ปริญญาตรี	74	19.3
5. ปริญญาตรีขึ้นไป	4	1.0
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-4 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 รองลงมาคือประถมศึกษา จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 33.7 และปริญญาตรี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 และ อนุปริญญา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้ต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เกิน 10,000 บาท	120	31.3
2. 10,001-15,000 บาท	125	32.6
3. 15,001-20,000 บาท	71	18.5
4. 20,001-25,000 บาท	40	10.4
5. 25,001 บาทขึ้นไป	27	7.0
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาคือ รายได้ต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และรายได้ต่อเดือน 15,001-20,000 บาท จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และรายได้ต่อเดือน 20,001-25,000 บาท จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 25,001 บาทขึ้นไปจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4-6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่ม

การเป็นสมาชิกกลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม	237	61.9
2. เป็นสมาชิกกลุ่ม	146	38.1
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 61.9 รองลงมา คือ เป็นสมาชิกกลุ่ม จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1

ตารางที่ 4-7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
1. 1-10 ปี	78	20.4
2. 11-20 ปี	106	27.7
3. 21-30 ปี	79	20.6
4. 31 ปีขึ้นไป	120	31.3
รวม	383	100.0

จากตารางที่ 4-7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนช่วงระยะเวลา 31 ปีขึ้นไป มีมากที่สุด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาคือ ช่วงระยะเวลา 11-20 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 ช่วงระยะเวลา 21-30 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 20.6 และช่วงระยะเวลา 1-10 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4

ส่วนที่ 2 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ แบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 8 ถึง ตารางที่ 12 ดังนี้

ตารางที่ 4-8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวม

ประเด็น	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านการตัดสินใจ	3.50	.80	มาก	2
2. ด้านการปฏิบัติการ	3.37	.85	ปานกลาง	4
3. ด้านรับผลประโยชน์	3.38	.81	ปานกลาง	3
4. ด้านประเมินผล	3.54	.83	มาก	1
รวม	3.44	.82	มาก	

จากตารางที่ 4-8 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.44$, $SD = 0.82$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.5$, $SD = 0.83$) รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, $SD = 0.80$) ด้านรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$, $SD = 0.81$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, $SD = 0.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-9 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมประชุม ออกความคิดเห็นในการ ตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรม หรือโครงการที่จะเพิ่มรายได้ ให้ชุมชนมากน้อยเพียงใด	47 (12.3)	171 (44.6)	138 (36)	27 (7)	0 (0)	3.62	0.78	มาก	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการ ประชุมตัดสินใจเพื่อแก้ไข ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตรและอุปโภค บริโภคในชุมชน เช่น โครงการฟื้นฟูแหล่งน้ำและ โครงการปรับปรุงการระบาย น้ำเสียชุมชนมากน้อยเพียงใด	55 (14.4)	137 (35.8)	153 (39.9)	35 (9.1)	3 (0.8)	3.54	0.87	มาก	2

ตารางที่ 4-9 (ต่อ)

ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน และโทรศัพท์ มากน้อยเพียงใด	50 (13.1)	135 (35.2)	155 (40.5)	43 (11.2)	0 (0)	3.50	0.85	มาก	3
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุขของชุมชนมากน้อยเพียงใด	18 (4.7)	133 (34.7)	194 (50.7)	38 (9.9)	0 (0)	3.34	0.72	ปานกลาง	4
รวม						3.50	0.80	มาก	

จากตารางที่ 4-9 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, $SD=0.80$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมประชุมออกความคิดเห็นในการตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่จะเพิ่มรายได้ให้ชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$, $SD=0.78$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในชุมชน เช่น โครงการฟื้นฟูแหล่งน้ำและโครงการปรับปรุงการระบายน้ำเสียชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$, $SD=0.87$) ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน และโทรศัพท์ มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.50$, $SD=0.85$) และท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุขของชุมชนมากน้อยเพียงใดมีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$, $SD=0.72$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ด้านการปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม						SD	ระดับ	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	\bar{X}			
1. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ของชุมชน มากน้อยเพียงใด	25 (6.5)	151 (39.4)	134 (35)	62 (16.2)	11 (2.9)	3.31	0.91	ปานกลาง	4
2. ท่านร่วมปรับปรุงถนนและสะพานที่ชำรุดของชุมชนหรือท่านร่วมปรับปรุงไฟฟ้าริมทางเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางยามกลางคืน มากน้อยเพียงใด	37 (9.7)	112 (29.2)	175 (45.7)	55 (14.4)	4 (1.0)	3.32	0.87	ปานกลาง	3
3. ท่านร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน รวมถึงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำไม่ให้ดินเลนมากน้อยเพียงใด	12 (3.1)	188 (49.1)	131 (34.2)	45 (11.7)	7 (1.8)	3.40	0.80	ปานกลาง	2
4. ท่านร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคไข้เลือดออก พิษสุนัขบ้า มากน้อยเพียงใด	45 (11.7)	132 (34.5)	161 (42)	45 (11.7)		3.46	0.84	มาก	1
รวม						3.37	0.85	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-10 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.37, SD = 0.85)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคไข้เลือดออก พืชสุนัขบ้า มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.46, SD = 0.84) รองลงมาคือ ท่านร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน รวมถึงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำไม่ให้ดินเงิน มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.40, SD = 0.80) ท่านร่วมปรับปรุงถนนและสะพานที่ชำรุดของชุมชนหรือท่านร่วมปรับปรุงไฟฟ้าริมทางเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางยามกลางคืน มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.32, SD = 0.87) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ของชุมชน มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.31, SD = 0.91) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ด้านรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมมากน้อยเพียงใด	19 (5.0)	122 (31.9)	161 (42.0)	62 (16.2)	19 (5.0)	3.16	0.92	ปานกลาง	3
2. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนมากน้อยเพียงใด	16 (16)	125 (32.6)	143 (37.3)	73 (19.1)	26 (6.8)	3.08	0.97	ปานกลาง	4
3. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคพอเพียงต่อความต้องการและมีการระบายน้ำเสียของชุมชนอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด	35 (9.1)	161 (42)	178 (46.5)	9 (2.3)	0 (0)	3.58	0.68	มาก	2

ตารางที่ 4-11 (ต่อ)

ด้านรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
4. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพืษสุนัขบ้าให้คนในครอบครัวและชุมชนของท่านปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกและพืษสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด	42	193	141	7	0	3.7	0.68	มาก	1
	(11.0)	(50.4)	(36.8)	(1.8)	(0)				
รวม						3.38	0.81	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4-11 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$, $SD=0.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือท่านได้รับประโยชน์จากโครงการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพืษสุนัขบ้าให้คนในครอบครัวและชุมชนของท่านปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกและพืษสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.7$, $SD=0.68$) รองลงมาคือ ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคพอเพียงต่อความต้องการและมีการระบายน้ำเสียของชุมชนอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด ค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, $SD=0.68$) ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$, $SD=0.92$) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$, $SD=0.97$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4-12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรีด้านประเมินผล

ด้านประเมินผล	ระดับการมีส่วนร่วม					\bar{X}	SD	ระดับ	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. ท่านมีส่วนร่วมประเมินผลสำเร็จในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ในชุมชนมากน้อยเพียงใด	27 (7.0)	146 (38.1)	169 (44.1)	37 (9.7)	4 (1.0)	3.4	0.80	ปานกลาง	4
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จของโครงการพัฒนาด้านสังคมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการพัฒนาด้านสังคมต่อไปมากน้อยเพียงใด	31 (8.1)	172 (44.9)	133 (34.7)	43 (11.2)	4 (1.0)	3.48	0.83	มาก	3
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนว่าแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องในระดับใด	45 (11.7)	182 (47.5)	125 (32.6)	27 (7.0)	4 (1.0)	3.62	0.82	มาก	2
4. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพิษสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด	83 (21.7)	122 (31.9)	159 (41.5)	12 (3.1)	7 (1.8)	3.68	0.90	มาก	1
รวม						3.54	0.83	มาก	

จากตารางที่ 4-12 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านประเมินผล อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.54, SD = 0.83)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของการป้องกันโรค ไข้เลือดออกและพิษสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.68, SD = 0.90) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนว่าแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องในระดับใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.62, SD = 0.82) ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จของโครงการพัฒนาด้านสังคมต่างๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการพัฒนาด้านสังคมต่อไปมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.48, SD = 0.83) ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมประเมินผลสำเร็จในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่างๆ ในชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในปานกลาง (\bar{X} = 3.4, SD = 0.8) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามเพศ

ตารางที่ 4-13 การทดสอบความแตกต่างเพศกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

เพศ	n	Mean	df	t	P
ชาย	175	3.76	380.95	5.51	.000*
หญิง	208	3.33			

จากตารางที่ 4-13 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามอายุ

ตารางที่ 4-14 การทดสอบความแตกต่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

อายุ	df	SS	Ms	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	12.28	3.07	5.02	.001*
ภายในกลุ่ม	378	231.05	.61		

จากตารางที่ 4-14 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4-15 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

อายุ	\bar{X}	18-25 ปี	26-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56 ปีขึ้นไป
		3.28	3.71	3.30	3.69	3.59
18-25 ปี	3.28	-	.422*	.019	.402*	.304*
26-35 ปี	3.71	-	-	.402*	.020	.117
36-45 ปี	3.30	-	-	-	.382*	.285*
46-55 ปี	3.69	-	-	-	-	.097
56 ปีขึ้นไป	3.59	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4-15 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 6 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป

4. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี

5. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี

6. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป

สมมุติฐานข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามสถานภาพสมรส

ตารางที่ 4-16 การทดสอบความแตกต่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

สถานภาพสมรส	df	SS	Ms	F	P
ระหว่างกลุ่ม	3	17.40	5.80	9.73	.000*
ภายในกลุ่ม	379	225.93	.59		

จากตารางที่ 4-16 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4-17 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

สถานภาพสมรส	\bar{X}	โสด	สมรส	หม้าย/หย่าร้าง	แยกกันอยู่
		3.28	3.64	3.79	3.88
โสด	3.28	-	.363*	.508*	.603*
สมรส	3.64	-	-	.145	.240
หม้าย/หย่าร้าง	3.79	-	-	-	.094
แยกกันอยู่	3.88	-	-	-	-

จากตารางที่ 4-17 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่าคู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 3 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพสมรส

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพแยกกันอยู่

สมมติฐานข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 4-18 การทดสอบความแตกต่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

ระดับการศึกษา	df	SS	Ms	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	29.57	7.39	13.07	.000*
ภายในกลุ่ม	378	213.76	.56		

จากตารางที่ 4-18 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4-19 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา / ปวส.	ปริญญาตรี	ปริญญาตรีขึ้นไป
		3.41	3.58	2.80	3.79	5.00
ประถมศึกษา	3.41	-	.168	.610*	.378*	1.581*
มัธยมศึกษา	3.58	-	-	.778*	.210*	1.413*
อนุปริญญา / ปวส.	2.80	-	-	-	.989*	2.192*
ปริญญาตรี	3.79	-	-	-	-	1.202*
ปริญญาตรีขึ้นไป	5.00					

จากตารางที่ 4-19 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 9 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นอนุปริญญา/ปวส. แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นอนุปริญญา/ปวส.

มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญญาตรีขึ้นไป

สมมุติฐานข้อที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามรายได้

ตารางที่ 4-20 การทดสอบความแตกต่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

รายได้	df	SS	Ms	F	P
ระหว่างกลุ่ม	4	17.96	4.49	7.531	.000*
ภายในกลุ่ม	378	225.38	.59		

จากตารางที่ 4-20 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4-21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

รายได้	\bar{X}	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001-15,000 บาท	15,001-20,000 บาท	20,001-25,000 บาท	25,001 บาท ขึ้นไป
		3.37	3.47	3.95	3.60	3.29
ไม่เกิน 10,000 บาท	3.37	-	.097	.582*	.225	.078
10,001-15,000 บาท	3.47	-	-	.485*	.128	.175
15,001-20,000 บาท	3.95	-	-	-	.357*	.661*
20,001-25,000 บาท	3.60	-	-	-	-	.303
25,001 บาท ขึ้นไป	3.29					

จากตารางที่ 4-21 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 4 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 10,001-15,000 บาท มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 20,001-25,000 บาท

4. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 25,001 บาท ขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 15,001-20,000 บาท มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ 25,001 บาท ขึ้นไป

สมมุติฐานข้อที่ 6 : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

ตารางที่ 4-22 การทดสอบความแตกต่างสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน	n	Mean	df	t	P
ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม	237	3.20	368.72	12.78	.000*
เป็นสมาชิกกลุ่ม	146	4.06			

จากตารางที่ 4-22 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 7 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตารางที่ 4-23 การทดสอบความแตกต่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	df	SS	Ms	F	P
ระหว่างกลุ่ม	3	14.17	4.72	7.814	.000*
ภายในกลุ่ม	379	229.16	.60		

จากตารางที่ 4-23 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ตารางที่ 4-24 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	\bar{X}	1-10 ปี	11-20 ปี	21-30 ปี	31 ปีขึ้นไป
		3.17	3.61	3.50	3.70
1-10 ปี	3.17	-	.433*	.326*	.528*
11-20 ปี	3.61	-	-	.106	.095
21-30 ปี	3.50	-	-	-	.202
31 ปีขึ้นไป	3.70				

จากตารางที่ 4-24 เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 3 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 11-20 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 11-20 ปี

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 21-30 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 21-30 ปี

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4-25 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามเพศ	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามอายุ	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามสถานภาพสมรส	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้	ผลการทดสอบสมมติฐาน
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระดับการศึกษา	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามรายได้	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย
7. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

จากตารางที่ 25 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ที่มีเพศแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึงที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี อายุ สถานภาพสมรส รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 383 คน จึงสามารถสรุปผลการวิจัยดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.3 มีอายุ 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.5 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 43.9 อยู่ในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.2 มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.6 ส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 61.9 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.3

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประเมินผล รองลงมาคือ ด้านการตัดสินใจ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติการ

1.1 ด้านการตัดสินใจ พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในด้านการตัดสินใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมประชุมออกความคิดเห็นในการตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่จะเพิ่มรายได้ให้ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในชุมชน เช่น โครงการฟื้นฟูแหล่งน้ำและโครงการปรับปรุง

การระบายน้ำเสียชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน และโทรศัพท์ มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุขของชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.2 ด้านการปฏิบัติการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในด้านการปฏิบัติการ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคไข้เลือดออก พืชสุนัขบ้า มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน รวมถึงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำไม่ให้เกิดเงิน มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ท่านร่วมปรับปรุงถนนและสะพานที่ชำรุดของชุมชนหรือท่านร่วมปรับปรุงไฟฟ้าริมทางเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางยามกลางคืน มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ของชุมชน มากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ

1.3 ด้านรับผลประโยชน์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในด้านรับผลประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพืชสุนัขบ้าให้คนในครอบครัวและชุมชนของท่านปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกและพืชสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคพอเพียงต่อความต้องการและมีการระบายน้ำเสียของชุมชนอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

1.4 ด้านประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในด้านประเมินผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพืชสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก

รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนว่าแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องในระดับใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จของโครงการพัฒนาด้านสังคมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการพัฒนาด้านสังคมต่อไปมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมประเมินผลสำเร็จในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ในชุมชนมากน้อยเพียงใด มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (การทดสอบสมมติฐาน)

สมมติฐานข้อที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามเพศ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามอายุ

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างอายุกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 6 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 18-25 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป

4. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 26-35 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี

5. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 46-55 ปี

6. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36-45 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 56 ปีขึ้นไป

สมมุติฐานข้อที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามสถานภาพสมรส

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพบความแตกต่างจึงทำเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างสถานภาพสมรสกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 3 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรส แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพสมรส

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพหม้าย/หย่าร้าง

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด กับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแยกกันอยู่ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพโสด มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพแยกกันอยู่

สมมุติฐานข้อที่ 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระดับการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับ

8. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นอนุปริญา/ ปวส. กับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญาตรีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นอนุปริญา/ ปวส. มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญาตรีขึ้นไป

9. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญาตรี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญาตรีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญาตรี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาชั้นปริญาตรีขึ้นไป

สมมุติฐานข้อที่ 5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามรายได้ต่อเดือน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ระหว่างรายได้ต่อเดือนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 4 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบของแรงงานต่างด้าวในเทศบาลตำบลลมนันมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบของแรงงานต่างด้าวในเทศบาลตำบลลมนันมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบของแรงงานต่างด้าวในเทศบาลตำบลลมนันมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,001-20,000 บาท

4. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,001-15,000 บาท กับกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่

10,001-15,000 บาท มีความคิดเห็นต่อผลกระทบของแรงงานต่างด้าวในเทศบาลตำบลม้นมากกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 20,001 บาทขึ้นไป

สมมติฐานข้อที่ 6 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานข้อที่ 7 : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เมื่อพบความแตกต่างจึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า คู่ที่มีความแตกต่างกันทั้งหมด 3 คู่ คือ

1. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 11-20 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 11-20 ปี

2. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 21-30 ปี แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 21-30 ปี

3. ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-10 ปี มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงน้อยกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 31 ปีขึ้นไป

อภิปรายผลการศึกษา

ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ” จากการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ระดับเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา ทองแถม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วชิรवारณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ความการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลการค้นพบในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านการตัดสินใจ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นท่านมีส่วนร่วมประชุมออกความคิดเห็นในการตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่จะเพิ่มรายได้ให้ชุมชนมากนักน้อยเพียงใด รองลงมาคือประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการประชุมตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในชุมชน เช่น โครงการฟื้นฟูแหล่งน้ำและโครงการปรับปรุงการระบายน้ำเสียชุมชนมากนักน้อยเพียงใด ประเด็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน และโทรศัพท์ มากน้อยเพียงใด และประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในการดูแลสุขภาพอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุขของชุมชนมากนักน้อยเพียงใด ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา ทองแถม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการปฏิบัติการ ผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นท่านร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกัน โรคไข้เลือดออก พืชสุนัขบ้า มากน้อยเพียงใด รองลงมาคือ ประเด็นท่านร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน รวมถึงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำไม่ให้ดินเงิน มากน้อยเพียงใด ประเด็น ท่านร่วมปรับปรุงถนนและสะพานที่ชำรุดของชุมชนหรือท่านร่วมปรับปรุงไฟฟ้าริมทางเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางยามกลางคืน มากน้อยเพียงใด ประเด็นท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ของชุมชน มากน้อยเพียงใด ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วชิรารวรรณ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้านการดำเนินการ อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านรับผลประโยชน์ ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะประเด็นท่านได้รับประโยชน์จากโครงการป้องกัน โรคไข้เลือดออกและ พืชสุนัขบ้าให้คนในครอบครัวและชุมชนของท่านปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกและพืชสุนัขบ้า มากน้อยเพียงใด รองลงมาคือ ประเด็น ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคพอเพียงต่อความต้องการและมีการระบายน้ำเสียของชุมชนอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด ประเด็นท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมมากน้อยเพียงใด ประเด็นท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชน มากน้อยเพียงใด ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา ทองแถม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา

ชุมชนขององค์การบริการส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านการรับ
ผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านประเมินผล ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
พัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ด้านประเมินผล อยู่ในระดับ
มาก โดยเฉพาะประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของการป้องกันโรค
ไข้เลือดออกและพิษสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด รองลงมาคือ ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการ
ประเมินผลการดำเนินงานอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนว่าแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน
ได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องในระดับใด ประเด็นท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จของ
โครงการพัฒนาด้านสังคมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการพัฒนาด้านสังคมต่อไปมากน้อย
เพียงใด ประเด็นท่านมีส่วนร่วมประเมินผลสำเร็จในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ในชุมชน
มากน้อยเพียงใด ตามลำดับ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ศึกษา
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอ
โป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ด้านประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ
วชิรารรรถ นิลเกตุ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเดื่อ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ด้าน
ประเมินผล อยู่ในระดับน้อย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของ
เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ในด้านเพศ อายุ
สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ และระยะเวลาที่อาศัย
อยู่ในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้
ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา ทองแถม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริการส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัด
ชลบุรี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิษณุ หยกจินดา (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วน
ร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัด
จันทบุรี และปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน การเป็น
สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้
ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จินตนา ทองแถม (2555) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริการส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัด
ชลบุรี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่าด้านการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมเป็นอันดับรองสุดท้าย และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนมีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย ซึ่งมีระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง จึงจำเป็นจะต้องมีการสร้างจิตสำนึก ในการมีส่วนร่วมใน ด้านดังกล่าว โดยผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนติดตามผลการดำเนินงานของการพัฒนาในชุมชน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน ของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

2. ควรกำหนดนโยบายด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ในการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสออกมามีส่วนร่วม ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเพื่อให้ได้คำตอบเพิ่มเติมในประเด็นที่การศึกษาเชิงปริมาณไม่สามารถทำได้

4. ควรดำเนินการจัดทำวิจัยศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในด้านอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองร่วมกับหน่วยงาน

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2551). *การจัดการตนเองของชุมชนและท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- จริญญา จันทรทรง. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแสงใหญ่ อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาท้องถิ่น,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- จามะรี เชียงทอง. (2549). *สังคมวิทยาการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- จินตนา ทองแถม. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองอิรุณ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์
และนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2526). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภการ
พิมพ์.
- เจลีชว บุรีภักดีและคณะ. (2545). *เทคนิคการมีส่วนร่วม*. เข้าถึงได้จาก
<https://www.facebook.com/techniques/posts/765832483430524>
- ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร. (2559). *POL 341 การเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย ชุด 1 แนวคิด
และทฤษฎีการปกครองส่วนท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:bEL7aCXss3kJ:file.siam2web.com/drball/files%255Bdocument%255D/Sheet/201621_7363.docx+%&cd=1&hl=en&ct=clnk&gl=th
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *การมีส่วนร่วมแนวคิดทฤษฎีและกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: พาณิชพระนคร.
- เทศบาลตำบลบ้านบึง. (2560). *ข้อมูลเทศบาล*. เข้าถึงได้จาก [http://www.banbueng.go.th/
index.php?option=com_content&view=article&id=11&Itemid=59](http://www.banbueng.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=11&Itemid=59).
- นเรศ สงเคราะห์สุข. (2541). *จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ*. เชียงใหม่: สำนักงานโครงการพัฒนาที่สูง
ไทย-เยอรมัน.
- นุสรรา พันธรักษ์. (2555). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาพื้นที่
ตำบลคลองจุกกระเเมอ อำเภอเมือง จังหวัดยะเชิงเทรา. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง, คณะรัฐศาสตร์และ
นิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*

- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. (2535). *การปกครองส่วนท้องถิ่น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). *การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). การมีส□วนร□วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ □รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท□องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท□องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- พัฒน์ บุญรัตพันธุ์. (2549). *การสร้างพลังชุมชน โดยขบวนการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: เลิฟและลิฟเพรส.
- ไพฑูรย์ โพธิสว่าง. (2556). *การทำวิจัยทางสังคมศาสตร์: หลักการ วิธีปฏิบัติ สถิติ และคอมพิวเตอร์*. ชลบุรี: คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพรัตน์ เตะชะรินทร์. (2527). *กลวิธีและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภากาการพิมพ์.
- วชิราวรรณ นิลเกตุ. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเคื่อ อำเภอมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย*. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วันดี พินิจวรสิน. (2555). *การพัฒนาชุมชนชนบท ภาพลักษณ์ชุมชนที่กำลังจางหาย*. กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภอบึงนาราง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สนธยา ผลศรี. (2547). *ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สมทรง รัชย์เฒ่า และสรศักดิ์ วัฒนคำสวัสดิ์. (2540). *เทคนิคการมีส่วนร่วม*. เข้าถึงได้จาก <https://www.facebook.com/techniques/posts/765832483430524>
- สมทรง รัชย์เฒ่า และสรศักดิ์ วัฒนคำสวัสดิ์. (2557). *ข้อมูลประวัติความเป็นมาของอำเภอบ้านบึงจังหวัดชลบุรี*. เข้าถึงได้จาก <http://www.banbungdistrict.go.th/14013022/>
- เสน่ห์ จามริก. (2540). *การเมืองไทยกับพัฒนาการรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์.

อรพินทร์ สพิโชคชัย. (2538). *การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

Reeder, W. W. (1974). *Some aspects of the informal social participation of fam familie in New York state*. New York: Cornell University.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของ
เทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามที่ท่านได้รับนี้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี การตอบแบบสอบถามของท่านถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง จึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามและแสดงความคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยตัวบุคคลในแบบสอบถาม ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม มา ณ ที่นี้ แบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึงอำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง หน้าคำตอบที่ท่านเลือก

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ

1. 18 - 25 ปี 2. 26 -35 ปี
3. 36 -45 ปี 4. 46-55 ปี 5. 56 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

1. โสด 2. สมรส
3. หม้าย/หย่าร้าง 4. แยกกันอยู่

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 2. มัธยมศึกษา 3. อนุปริญญา / ปวส.
4. ปริญญาตรี 5. ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ปัจจุบันท่านมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนเท่าไร

1. ไม่เกิน 10,000 บาท 2. 10,001-15,000 บาท
3. 15,001-20,000 บาท 4. 20,001-25,000 บาท 5. 25,001 บาท ขึ้นไป

6. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชนของท่านหรือไม่

1. ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม 2. เป็นสมาชิกกลุ่ม

7. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

1. 1-10 ปี 2. 11-20 ปี
3. 21-30 ปี 4. 31 ปีขึ้นไป

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการตัดสินใจ					
1. ท่านมีส่วนร่วมประชุมออกความคิดเห็นในการตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือโครงการที่จะเพิ่มรายได้ให้ชุมชนอย่างน้อยเพียงใด					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคในชุมชน เช่น โครงการฟื้นฟูแหล่งน้ำและโครงการปรับปรุงการระบายน้ำเสียชุมชนอย่างน้อยเพียงใด					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือโครงการเพื่อพัฒนาสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานของชุมชน เช่น ไฟฟ้า ประปา ถนน และโทรศัพท์ มากน้อยเพียงใด					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกโครงการในการดูแลสุขภาพอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุขของชุมชนอย่างน้อยเพียงใด					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการปฏิบัติการ					
5. ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ของชุมชน มากน้อยเพียงใด					
6. ท่านร่วมปรับปรุงถนนและสะพานที่ชำรุดของชุมชนหรือท่านร่วมปรับปรุงไฟฟ้าริมทางเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางยามกลางคืน มากน้อยเพียงใด					
7. ท่านร่วมอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชน รวมถึงการขุดลอกคูคลองส่งน้ำไม่ให้ดินเงิน มากน้อยเพียงใด					
8. ท่านร่วมอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการดูแลสุขอนามัยและป้องกันด้านสาธารณสุข เช่น การป้องกันโรคไข้เลือดออก พืชสุนัขบ้า มากน้อยเพียงใด					
ด้านรับผลประโยชน์					
9. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการเป็นสมาชิกกลุ่มโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมมากน้อยเพียงใด					
10. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนมากน้อยเพียงใด					
11. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนาแหล่งน้ำในชุมชนเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภคพอเพียงต่อความต้องการและมีการระบายน้ำเสียของชุมชนอย่างถูกต้องมากน้อยเพียงใด					
12. ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพืชสุนัขบ้าให้คนในครอบครัวและชุมชนของท่านปลอดภัยจากโรคไข้เลือดออกและพืชสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด					

ประเด็น	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านประเมินผล					
13. ท่านมีส่วนร่วมประเมินผลสำเร็จในโครงการส่งเสริมอาชีพเสริมต่าง ๆ ในชุมชนมากน้อยเพียงใด					
14. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลสำเร็จของโครงการพัฒนาด้านสังคมต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการพัฒนาด้านสังคมต่อไปมากน้อยเพียงใด					
15. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานอนุรักษ์แหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนว่าแหล่งน้ำธรรมชาติของชุมชนได้รับการฟื้นฟูอย่างถูกต้องในระดับใด					
16. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลความสำเร็จของการป้องกันโรคไข้เลือดออกและพิษสุนัขบ้ามากน้อยเพียงใด					